

JÉGPÁRNÁK KÖZT HÁLNI MEG

JÉGHOTEL
A KÁRPÁTOKBAN

⊕ SZÖVEG: PENGŐ ZOLTÁN

A havas tájban munkások serénykednek.
Hol a motoros szán zúgása, hol a láncfűrész
vijjogása töri meg a csendet, s olykor
magyar beszéd foszlányai ütik meg fületem.
Készül Közép-Európa egyetlen
jégszállója, melynek építői javarészt
a Maros felső folyása mellől
érkezett magyar
szakmunkások

A Déli-Kárpátokban, a Bilea-tónál járunk, körös-körül a Fogarasi-havasok 2000 méter feletti csúcsai szikráznak a decemberi napsütésben, a távolban pedig a Fogarasi-medence legyezőszerűen kitérülő panorámája zárja a képet. A tó mellett halad el a hegységet keresztülívelő – Erdélyt Havasalföldrrel összekötő – transzfogarasi út, melyet a BBC autóssorozat, a Top Gear méltán említett a világ leglátványosabb autóútjai között. Mivel az országút novembertől májusig – a lavinaveszély és a hegygerinc alatti alagút beázása és lefagyása miatt – járhatatlan, annak, aki a tó partján épülő hotelritkaságban szeretné tölteni a téli szabadságát, az egykori gleccservölgyben kiépített kötélpályás felvonóra kell jegyet váltania

FOTÓ: PENGŐ ZOLTÁN

JÉGSZABÁSZATON

Az egyenméretű jégtömböket beillesztés előtt a helyszínen vágják optimális méretre

ÉRKEZIK A JÉGSZÁLLÍTMÁNY

A munkaterület adottságai miatt szinte az egész munkát kézi erővel végzik, a modern technikát csak a hómobil és a láncfűrész képviseli

Magyar–német–román együttműködés

Itt, a korábban csak menedékházaktól ölelt gleccsertó partján épült a jéghotel, német–magyar–román koprodukciónban. (Azaz épül most is – immár tizedik éve –, mert ezen az éghajlaton a fagypontra csak szezonális látogató.) A vidék idegenforgalmába új pezsgést hozni hivatott program ötletgazdája és finanszírozója a hegység északi lábánál fekvő mezőváros, Felek szász nemzetiségű polgármestere, Arnold Klingeis. A kivitelezők többségében Szászrégenből, Magyarórból, Üvegcsürből, Holtmarosról, Marosfelfaluból verbuvált magyar építőipari szakmunkások, az ő kezük alá dolgoznak a környékről szerződött segédek.

– Az első év volt a legnehezebb. Korábban csak hagyományos épületeken dolgoztunk, azt sem tudtuk, mi fán terem a jéghotel. Az interneten néztünk utána,

hogyan is kéne hozzákezdeni – idézi fel a kezdeti nehézségeket a brigádvezető, Varga Attila. – Eleinte megfelelő eszközeink sem voltak, később magunk terveztünk és készítettünk a jégtömbök kiemelésére és a hó szállítására alkalmas célszerszámokat – folytatja, majd hozzáteszi: – Szinte minden munkafázist kézi erővel végzünk, a munkaterületre télen nem lehet erőgépeket felvinni.

A tizenkét kétszemélyes szobából, valamint egy étteremként és bárként szolgáló központi csarnokból álló szállodát ebben az idényben megtoldották három, turistaszállásnak szánt igluval és egy jégkápolnával is. A közel kéttucatnyi munkást számláló brigádnak egy hónapja ment rá a munkálatokra, közben nagyjából 10 ezer jégtömböt keltettek életre a jeges épületben.

Téglájuk jég, habarcsuk hó

Az építmény csúcsos boltíveinek kialakítása a zsáruk felállításával kezdődik. A szerkezet lelkét adó jégtömböket a tó jégpáncéljából kell kitermelni. A megfelelő méretű építőköcek előállításához hatalmas, famatuzsálemek kidöntésére alkalmas láncfűrész használ Demeter István, a „jégzabó”. Munkáját nehezíti, hogy a fűrészeléskor tilos a lánc kenésére szolgáló olajat önteni a gépbe, amitől a művelet még fáradtságosabb – kicsit olyan, mint életlen késsel kenyeret szeletelni. Az ok: a Bilea-tó természetvédelmi terület.

A fagytól kipirult arcú férfi munka közben maga a megtestesült összpontosítás: nemcsak arra kell figyelnie, hogy – optimálisan kihasználva a rendelkezésre álló hómentes felületet – a lehető legszabályosabb hasábokat vágja ki, hanem még arra is, nehogy olyan helyre lépjen, ahol a jégpáncél beszakadna a súlya alatt. – Bár a munka nem veszélytelen, öt év alatt egyetlen baleset történt – meséli a munkavezető, aki maga volt az elszenvetője. Éppen azt szeretne volna megtudni, kellő vastagságúra hízott-e a jég egy területen, ahonnan néhány nappal korábban már kitermelték.

FOTÓ: PENGŐ ZOLTÁN

Nyakig a jeges vízben a válasz már egyértelmű volt; szerencséjére ki tudott kecmeregni a fagyos tóból. – Azt hittem, jégzoborrá dermedek, mire a menedékházba értem” – eleveníti fel immár derűsen a fogvacogtató élményt.

A jégtömbök kiemelése csapatmunka: egy ember csákljával irányítja, kettő-három pedig egy maguk fabrikálta emelővel húzza partra a súlyos jégdarabot. A méteres és jó félmázsás hasábokat innen motoros szánnal vontatják az építkezésig, ahol aztán fűrészsel utólagos fazonigazítást kapnak – csak a méretpon-

tosság kedvéért. A fal dupla rétegben készül, az egymásra helyezett jégtéglákat pusztá kézzel tapicskolt hókásával illesztik össze – afféle havasi habarccsal. A „fehér cement” erősítésére időnként még vízzel is meglocsolják a falat, így a jégtömbök még jobban összefagynak. A már szilárdan álló szerkezet felületét láncfűrészsel egyengetik meg, végül vizes hóval teszik tökéletessé a vonalvezetést. Jöhetnek a LED-ek – a diszkrét világítótestecskek, amik a pusztá fényen túl a jégvilág mesebeli hangulatát is garantálják.

FOTÓ: PENGŐ ZOLTÁN

CSAPATMUNKA A LÉKNÉL

Fagypont alatt is megizzadnak Varga Attila és kollégái, amíg egy félmázsás jéglapot kihúznak a szárazra

FŐLÖTTÜK A HAVASOK

2000 méternél magasabb csúcsok tűnnek elő időről időre a felhők mögül, ám az építőknek nincs idejük a tájban gyönyörködni

FOTÓ: PENGŐ ZOLTÁN

DOLGOZNI CSAK PONTOSAN, SZÉPEN...

Úgy tűnik, maga alatt vágja a jeget, ám öt év alatt egyszer sem vett jeges fürdőt Demeter István

FOTÓ: PENGŐ ZOLTÁN

Gipszoroszlán helyett...

Ha már állnak a falak, elkezdődhetnek a belsőépítészeti munkálatok, az ágyak, asztalok, padok és a bárpult is helyére kerülnek. Végül a díszítés – természetesen itt sem jöhet szóba más építőanyag, mint a jég és a hó – évről évre valami új. A dekorátor a Felekről érkezett mester, Moscu Dumitru.

A jég hotel idei témája a zodiákus, ezért ebben a szezonban minden egyes szobát egy állatövi jegy hóból készült szobra ékesíti. Moscu mester a kőműveskanalat letéve csupasz kézzel formáz oroszlánt a hóból, szemmel láthatóan nem zavarja a fagyos anyag. Alig múlt dél, de már a mai második oroszlán készül, az elsővel rekordidő, röpké két óra alatt megvolt. Elmondása szerint már gyermekkorában szívesen épített hószobrokat, nem is csoda, hogy később faragó lett, máig abból él. Az

ÁLL A JÉGBARLANG

A falakon átszűrődő tompa fény csak fokozza az építőtelep amúgy is dermesztő jellegét (fent)

VIZA A HÓBAN

Maguk készítette szánkóval mozgatják a havat a jég hotel építői. A háttérben, a falon, egy természetes viza hóból mintázott domborműve (jobbra)

első jég hotel építésekor a világhírű román szobrász, Constantin Brâncuși néhány művét alkotta újra jégből, ám később rájött, hogy a hóval jobb dolgozni. A jég hotel-műfajban úttörő skandinávok is állítólag az ő hatására tértek át a hó használatára a díszítőmunkálatok során.

OROSZLÁN A KÁRPÁTOKBAN

Kőműveskanállal, -spaklival, néha puszta kézzel alakítja a hóoroszlán sörényét Moscu Dumitru

FOTÓ: PENGŐ ZOLTÁN

TERMÉSZETES, OLCÓS ALAPANYAG

Cementre, mészre, gipszre nem kell költenie a jéghotel építetőjének, habarcs helyett megteszi a hókása

FOTÓ: PENGŐ ZOLTÁN

FOTÓ: PENGŐ ZOLTÁN

Túlórát hozó felmelegedés

– A körülmények emberpróbálóak, gyakran extrém hidegben zajlik a munka. Többnyire $-5-6\text{ }^{\circ}\text{C}$ van, de előfordult már $-27\text{ }^{\circ}\text{C}$ is – mondja István. A hideg mellett gyakran még hóihar is nehezíti az építők életét, s a szél néha olyan erős, hogy szinte ledönti őket a lábukról. A munka heti hét napban folyik, reggeltől estig.

– Hogy lehet ezt bírni? – kérdezem Attilát.

– Sok szünettel, bőséges étkezéssel, meleg teával, na meg egy-egy kupica pálinkával – válaszolja.

– Ottjártunkkor a pálinkáspoharakra talán már nem volt szükség, mert a higanyszál a nullát felülről súrolta. A szokatlanul enyhe idő ellenére a munkáscsoportok mégis lefagyott a mosoly.

– Ez pluszmunkát jelent. Olvad, csepeg, folyamatosan javítgatni kell – panaszkodik az egyik mesterember.

Mivel szinte minden állandó karbantartásra szorul, a munka azt követően sem ér véget, hogy az utolsó jégtömb a helyére került. Egy átlagos évben két mun-

kás toldozza-foldozza folyamatosan az építmény jégfalait, ám az előző (2013/2014-es) szezonban a rendkívül enyhe tél további négy karbantartónak adott kegyeret. A hatfősre bővült brigád minden erőfeszítése ellenére április elején – egy hónappal a hivatalos szezonzárás előtt – le kellett húzni a rolót.

– Idén, úgy tűnik, még a tavalyinál is rosszabb a helyzet, meleg van és a hó is kevés – mondja a decemberi helyzetről a munkavezető, aki azóta az újév környéki kemény fagyok és bőséges hó hatására valószínűleg változtatott a véleményén. Bár módjuk lenne rá, az építők közül még senki sem próbálta ki, milyen a szállás a jégotelben.

– Biztos kibírnám, de eszem ágában sincs kipróbálni – mondja István, s Attila egyetértően bólint, mert szintén nem érez készletet, hogy befeküdjön a jégágyba. Egy velük töltött munkanap után teljesen meg tudom érteni, hogy estéknként inkább a forró fürdőre vágnak a jégpárnák helyett. ⊕

ALPESI IDILL

Turistacsalogató díszkivilágításban a jégbe fagyott komplexum, elkészült a szálló, az igluk és a kápolna is. Fázósoknak nem ajánlott!

FOTÓ: EXTERRA

FOTÓ: VALENTIN BESA

HŰLT HELYE

Júniusra nyoma sem marad a jégszállónak. Téli helyszíne mellett a Bilea-tó, a Fogarasi-havasok legnagyobb, 4,6 hektáros tengerszeme kéklík

JÉGHOTELEK A NAGYVILÁGBAN

A világ első jégszállóját 1990-ben építették fel a svéd Lappföldhöz tartozó Jukkasjarviban – nyolcvanöt szobájával jelenleg is ez a világ legnagyobb ilyen jellegű építménye. Jégből készült hotelek Norvégiában, Finnországban, Svájcban, Kanadában és Japánban is kínálják szolgáltatásaikat. Ezek olcsónak egyáltalán nem mondhatók: egy fagyos éjszaka ára 300 és 3000 dollár között mozog. A fogarasi jégszálló ennél alacsonyabb árfekvésű, ám vendégeik több mint 80 százaléka így is a külföldi turisták közül kerül ki.